

Nr 101.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340); given Stockholms slott den 7 mars 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, inhämta riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till förordning om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340).

GUSTAF ADOLF.

Gunnar Hedlund.

Sammanfattning.

Prövning av frågor om tillstånd att inneha hagelgevär skall enligt propositionen överflyttas från länsstyrelserna till de lokala polismyndigheterna. Överståthållarämbetet skall dock såsom hittills handlägga sådana ärenden.

Vidare föreslås särskilda regler om tillstånd att förvärva och inneha vapen och ammunition för dem, som enligt civilförsvarsförfattningarna skola anordna verkskydd eller tjänstgöra inom verkskyddet.

Förslag

till

Förordning

om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340).

Härigenom förordnas, att 5 § 1 mom., 7 §, 8 § 2 mom. samt 11, 17 och 41 §§ vapenförordningen den 10 juni 1949 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

5 §.

1 mom. Vill någon genom köp, byte, gåva eller annorledes förvärva skjutvapen; eller

vill någon, som genom arv eller testamente eller på grund av gifto- rätt förvärvar skjutvapen, innehava vapnet; eller

vill någon såsom lån eller eljest innehava annan tillhörigt skjutvapen,

har han att hos länsstyrelsen i det län, där han har sitt hemvist, söka tillstånd att innehava vapnet. Vad nu stadgats skall ock gälla, där annan än den som yrkesmässigt tillverkar skjutvapen själv vill förfärdiga sådant vapen.

(Föreslagen lydelse)

5 §.

1 mom. Vill någon genom köp, byte, gåva eller annorledes förvärva skjutvapen; eller

vill någon, som genom arv eller testamente eller på grund av gifto- rätt förvärvar skjutvapen, innehava vapnet; eller

vill någon såsom lån eller eljest innehava annan tillhörigt skjutvapen,

har han att hos länsstyrelsen i det län, där han har sitt hemvist, *eller, om han är bosatt utom Stockholm och ansökningen avser hagelgevär, hos polismyndigheten i den ort, där han har sitt hemvist*, söka tillstånd att innehava vapnet. Vad nu stadgats skall ock gälla, där annan än den som yrkesmässigt tillverkar skjutvapen själv vill förfärdiga sådant vapen.

Ansökan beträffande — — — — — ägde rum.

Angående skyldighet — — — — — 19 §.

7 §.

Ansökan om — — — — — sökanden innehar.

Är fråga — — — — — rörande vapnet.

Ansökningen ingives — — — — — till lappfogden.

7 §.

(Nuvarande lydelse)

Myndighet som mottagit ansökningen skall, där *fråga ej är om Stockholm*, insända *densamma* jämte eget yttrande till länsstyrelsen.

8 §.

2 mom. Där länsstyrelsen i särskilt fall ej annat förordnar, vare tillstånd att innehava skjutvapen förfallet, såframt vapnet ej förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande.

Den som ej före utgången av tid som nu sagts förvärvat vapnet, skall sist inom en månad därefter skriftligen underrätta den *länsstyrelse* som meddelat tillståndet.

11 §.

Vill den som är berättigad att innehava skjutvapen vidtaga sådan förändring av vapnet, att det erhåller annan kaliber än vad i tillstånds- eller deklarationsbeviset angives, eller vidtaga annan väsentlig förändring i syfte att öka vapnets användbarhet för annat ändamål än det för vilket vapnet huvudsakligen är avsett, har han att söka tillstånd därtill hos *länsstyrelsen i det län, där han har sitt hemvist*. Därvid skola bestämmelserna i 7, 8 och 10 §§ i tillämpliga delar gälla.

17 §.

Har ansökan om tillstånd att innehava vapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, avslagits, skall vad i 15 och 16 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning, såframt sökanden ej

(Föreslagen lydelse)

Myndighet som mottagit ansökningen skall, där *ej myndigheten själv har att pröva densamma*, insända *den* jämte eget yttrande till länsstyrelsen.

8 §.

2 mom. Där länsstyrelsen *eller, om tillstånd meddelas av polismyndighet, denna myndighet* i särskilt fall ej annat förordnar, vare tillstånd att innehava skjutvapen förfallet, såframt vapnet ej förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande.

Den som ej före utgången av tid som nu sagts förvärvat vapnet, skall sist inom en månad därefter skriftligen underrätta den *myndighet*, som meddelat tillståndet.

11 §.

Vill den som är berättigad att innehava skjutvapen vidtaga sådan förändring av vapnet, att det erhåller annan kaliber än vad i tillstånds- eller deklarationsbeviset angives, eller vidtaga annan väsentlig förändring i syfte att öka vapnets användbarhet för annat ändamål än det för vilket vapnet huvudsakligen är avsett, har han att söka tillstånd därtill hos *myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket sägs*. Därvid skola bestämmelserna i 7, 8 och 10 §§ i tillämpliga delar gälla.

17 §.

Har ansökan om tillstånd att innehava vapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, avslagits, skall vad i 15 och 16 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning, såframt sökanden ej

(Nuvarande lydelse)

sist inom tre månader från delfåendet av avslagsbeslutet eller inom den längre tid länsstyrelsen i särskilt fall bestämmer hos myndighet som i 7 § tredje stycket sägs eller hos den, som *myndigheten* bestämmer, styrker, att egendomen överlåtits till någon, som äger innehava densamma, eller gjorts varaktigt obrukbar.

41 §.

1 mom. Denna förordning — — — överordnade myndigheter.

(Föreslagen lydelse)

sist inom tre månader från delfåendet av avslagsbeslutet eller inom den längre tid länsstyrelsen *eller, där avslagsbeslutet meddelats av polismyndighet, denna myndighet* i särskilt fall bestämmer hos myndighet som i 7 § tredje stycket sägs eller hos den, som *sistnämnda myndighet* bestämmer, styrker, att egendomen överlåtits till någon, som äger innehava densamma, eller gjorts varaktigt obrukbar.

41 §.

2 mom. *Utan hinder av vad i 8 § 1 mom. är stadgat må tillstånd att innehava skjutvapen beviljas den, som författningsenligt är skyldig anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet erfordras för någon som är inskriven i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst. Tillstånd meddelas, efter polischefens och civilförsvarschefens hörande, av länsstyrelsen i det län, där den anläggning eller byggnad är belägen, för vilken verkskydd skall vara organiserat.*

Vad i 12, 25, 26 och 36 §§ stadgas om sammanslutning som i 9 § sägs och medlem av sådan sammanslutning skall i tillämpliga delar gälla dels den som fått tillstånd enligt vad nu sagts dels ock den som är inskriven i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst med skyldighet enligt gällande specialplan för verkskyddet att vara utrustad med vapen. Tillstånd att förvärva ammunition för verkskyddsändamål medde-

(Nuvarande lydelse)

2 mom. Vad i 5 § stadgas skall ej gälla beträffande överlåtelse eller upplåtelse till statens befattningshavare eller person tillhörande försvars-, civilförsvars- eller polisväsendet av sådant vapen, som vederbörande enligt utfärdade föreskrifter är skyldig att innehava för tjänsten, därest överlåtelsen eller upplåtelsen sker från kronan eller myndighet som i 1 mom. sägs, och ej heller å överlåtelse eller upplåtelse av vapen från kronan till sammanslutning, beträffande vilken Kungl. Maj:t förordnat därom, eller till den som för kronans räkning tillverkar krigsmateriel. I fall som nu nämnts äger vederbörande vapeninnehavare jämväl utan tillstånd varom stadgas i 21 § från kronan eller myndighet som i 1 mom. sägs förvärva erforderlig ammunition till vapnet.

(Föreslagen lydelse)

las av polismyndigheten i den ort där verkskyddet finnes eller, om verkskyddet finnes i Stockholm, av överståthållarämbetet. Vad i 25 § 2 mom. stadgas om överlåtelse av ammunition skall gälla jämväl annan överlåtelse därav för verkskyddsändamål än för övnings- eller tävlingsskjutning.

Vid tillstånd enligt detta mom. må knytas de ytterligare villkor för innehavet, som kunna finnas erforderliga.

3 mom. Vad i 5 § stadgas skall ej gälla beträffande överlåtelse eller upplåtelse till statens befattningshavare eller person tillhörande försvars-, civilförsvars- eller polisväsendet av sådant vapen, som vederbörande enligt utfärdade föreskrifter är skyldig att innehava för tjänsten, därest överlåtelsen eller upplåtelsen sker från kronan eller myndighet som i 1 mom. sägs, och icke heller beträffande upplåtelse för verkskyddsändamål till den som är inskriven i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst med skyldighet enligt gällande specialplan att vara utrustad med skjutvapen. Utan hinder av vad i 5 § föreskrives må vidare skjutvapen överlåtas eller upplåtas från kronan till sammanslutning, beträffande vilken Kungl. Maj:t förordnat därom, eller till den som för kronans räkning tillverkar krigsmateriel. I fall som avses i detta stycke äger vederbörande vapeninnehavare jämväl utan tillstånd varom stadgas i 21 § från kronan eller myndighet som i 1 mom. sägs förvärva erforderlig ammunition till vapnet.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

Vill den — — — — — motsvarande tillämpning.

3 mom. Föreskrifterna i 11 och
14—18 §§ gälla ej innehav av vapen
och ammunition som avses i 2 mom.
första stycket.

4 mom. Föreskrifterna i 11 och
14—18 §§ gälla ej innehav av vapen
och ammunition som avses i 3 mom.
första stycket.

Denna förordning träder i kraft
den 1 juli 1952.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars
1952.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och försvarsdepartementen anmäler chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, *fråga om vissa ändringar i vapenförordningen* samt anför.

1950 års besparingsutredning (f. d. statssekreteraren Tage Wärn), som tillkallades enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1950 för att verkställa översyn av statsutgifterna i syfte att åstadkomma besparingar, avgav den 14 november 1950 en promemoria angående möjligheter till begränsning av länsstyrelsernas arbetsuppgifter m. m. Under punkt 6 i promemorian behandlas frågor om åtgärder inom vapenförordningens område. Utredningen föreslog i denna del, att prövning av frågor om tillstånd att innehava hagelgevär överflyttas från länsstyrelserna till polismyndigheterna samt att länsstyrelsernas vapenregister slopas.

I skrivelse den 22 september 1951 påtalade civilförsvarsstyrelsen att företag, som på grund av civilförsvarslagen äro skyldiga anordna verkskydd, i många fall icke kunna få tillstånd enligt vapenförordningen att förvärva vapen och ammunition som erfordras för verkskyddets oundgängliga behov. Civilförsvarsstyrelsen hemställde om sådan ändring i vapenförordningen att detta möjliggjordes. Med anledning av skrivelsen upprättades inom inrikesdepartementet en promemoria, som utmynnar i förslag till ändring i förordningen i angivet syfte.

Sedan promemoriorna remissbehandlats anhåller jag nu att få upptaga de däri berörda spörsmålen till närmare behandling. Jag ämnar därvid först gå in på de frågor som avses i besparingsutredningens promemoria för att därefter övergå till civilförsvarsstyrelsens framställning.

Tillstånd att innehava hagelgevär m.m.

Gällande bestämmelser.

För förvärv av skjutvapen kräver vapenförordningen tillstånd att innehava vapnet. Sådant tillstånd meddelas av länsstyrelsen i det län, där sökanden har sitt hemvist (5 §). Ansökan ingives i Stockholm till överståthållarämbetet och eljest till polismyndigheten i orten eller, om sökanden tillhör den nomadiserande lappbefolkningen, alternativt till lappfogden. Myndighet som mottagit ansökan skall, där fråga ej är om Stockholm, insända densamma jämte eget yttrande till länsstyrelsen (7 §). Tillstånd förfaller om ej vapnet förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande. Länsstyrelsen kan dock dispensera från denna bestämmelse (8 §). Tillstånd fordras också för väsentlig förändring av skjutvapen. Därvid gälla motsvarande formella regler som äro stadgade för tillstånd som nyss sagts (11 §).

Meddelat tillstånd att innehava vapen må under vissa i förordningen angivna förutsättningar återkallas av länsstyrelsen (14 §). (

Den, som innehar skjutvapen och önskar förvärva ammunition till vapnet, har i regel att söka tillstånd därtill, varvid dock är att märka att bl. a. hagelpatroner äro undantagna från förordningens tillämpning. Sådant tillstånd meddelas i Stockholm av överståthållarämbetet och i landets övriga delar av polismyndigheten i sökandens hemort (21 §). Enligt den före vapenförordningen gällande vapenkungörelsen den 22 juni 1934 skulle motsvarande tillstånd givas av länsstyrelsen.

Slutligen kan nämnas att enligt 39 § vapenförordningen register för anteckning av uppgifter om ärenden enligt förordningen skola föras hos länsstyrelse och hos polismyndighet i annan ort än Stockholm.

1950 års besparingsutredning.

Utredningen förklarar inledningsvis att det nuvarande systemet är i hög grad överdimensionerat särskilt i fråga om hagelgevär och fortsätter.

Tillståndssystemet borde utan att några rimliga säkerhetskrav eftersättas kunna utbytas mot ett förbudssystem såvitt angår sistnämnda vapenslag. Härigenom skulle stora besparingar stå att vinna.

Men även om man skulle anse omöjligt att avstå från den tämligen obetydliga vinst i säkerhetsavseende som tillståndssystemet innebär framför ett förbudssystem, böra några betänkligheter icke möta mot att överlåta tillståndsprövningen i långt större utsträckning till polismyndigheterna, som ju redan ha att yttra sig i alla ärenden angående tillstånd till förvärv av skjutvapen. Erfarenhetsmässigt äro polismyndigheterna i regel snarare mer restriktiva än länsstyrelserna, varför säkerhetskravet knappast skulle åsidosättas genom en decentralisering. En sådan skulle dessutom medföra betydande besparingar hos länsstyrelserna utan att någon egentlig ökning inträder i polismyndigheternas arbetsbelastning. Av nu angivna orsaker förordas i vart fall, att prövningen av frågor om tillstånd till förvärv av hagelgevär överflyttas till polismyndigheterna.

Den nuvarande anordningen med register hos både länsstyrelser och polismyndigheter innebär ett betydande dubbelarbete, som icke kan godtagas. Registren hos länsstyrelserna böra därför slopas. I den mån upplysningar ur registren behövas hos länsstyrelserna, kunna de inhämtas hos polismyndigheterna.

Remissyttranden.

Över besparingsutredningens promemoria i nu aktuella delar ha efter remiss yttranden avgivits av statspolisintendenten, länsstyrelserna i Jönköpings, Värmlands, Västmanlands, Kopparbergs och Jämtlands län, skytteförbundens överstyrelse, Svenska jägareförbundet och föreningen Sveriges landsfiskaler.

I fråga om överflyttning av tillståndsgivning beträffande hagelgevär från länsstyrelserna till polismyndigheterna äro länsstyrelserna i Jönköpings, Kopparbergs och Jämtlands län, jägareförbundet och föreningen Sveriges landsfiskaler positivt inställda till utredningens förslag.

Länsstyrelsen i Jämtlands län avvisar emellertid bestämt tanken på ett förbudssystem under framhållande av att effektiva möjligheter då skulle saknas för att hindra att skjutvapen komma i händerna på personer med otillräckliga kvalifikationer. Genom att låta de lokala polismyndigheterna pröva frågor om tillstånd att innehava hagelgevär skulle en icke alldeles obetydlig arbetsbörda komma att avlastas länsstyrelserna. För polismyndigheterna skulle en sådan ordning icke innebära ökning av arbetsbördan, då de f. n. måste yttra sig i alla ärenden om tillstånd att innehava skjutvapen och avfattandet av skriftligt yttrande snarare medförde mera besvär och tidsutdräkt än ett direkt beslut. Länsstyrelsen i Jönköpings län anser att tillståndsprövningen beträffande hagelgevär med fördel kan överlätas på polismyndigheterna utan att säkerhetssynpunkterna behöva åsidosättas. Länsstyrelsen framhåller, att prövningen avsevärt underlättas genom de föreskrifter och anvisningar rörande tillämpningen av vapenförordningen, som fastställts av Kungl. Maj:t den 25 november 1949. Till förmån för decentraliseringen talar också enligt länsstyrelsen det förhållandet, att ansökningarna med en sådan ordning torde komma att behandlas snabbare. Jägareförbundet betonar vikten av att polismyndigheterna följa enhetliga linjer vid tillståndsprövningen. Gällande tillämpningsföreskrifter vore alltför allmänt hållna. Klara direktiv för polismyndigheterna borde utfärdas. Där borde bl. a. föreskrivas, att vederbörande länsjaktvårdsförening höres i alla tveksamma fall. Önskvärdheten av mera detaljerade anvisningar betonas också av föreningen Sveriges landsfiskaler.

I fråga om tillståndsgivningen intager statspolisintendenten en mellanställning, i det han anser utredningens förslag i denna del motiverat för normala tider men icke tillrädligt under nuvarande oroliga förhållanden.

Länsstyrelserna i Värmlands och Västmanlands län samt skytteförbundens överstyrelse avstyrka den föreslagna decentraliseringen av ärenden om hagelgevär. Förstnämnda länsstyrelse framhåller därvid säkerhetsintresset och fördelen ur enhetlighetssynpunkt att länsstyrelserna alltjämt avgöra dessa tillståndsärenden. Med hänsyn till besvärsrätten torde enligt länsstyrelsens mening någon avsevärd arbetsbesparing för länsstyrelsernas del ej uppstå genom överflyttning av tillståndsgivningen till polismyndigheterna. *Länsstyrelsen i Västmanlands län* anser ur arbetsbördesynpunkt föga vara att vinna med decentraliseringen men finner intet hinder möta däremot med hänsyn till säkerhetsintresset. *Skytteförbundens överstyrelse* betecknar ett realiserande av förslaget såsom en återgång till ett för länge sedan utdömt system, vid vilket de oeftergivliga kraven på enhetligt bedömande och erforderlig säkerhet icke tillgodosågos.

Det av besparingsutredningen förordade s l o p a n d e t a v l ä n s s t y r e l s e r n a s v a p e n r e g i s t e r tillstyrkes av *länsstyrelserna i Jönköpings, Kopparbergs och Jämtlands län samt jägareförbundet*. Länsstyrelsen i Kopparbergs län finner dock att saken bör anstå till dess polismyndigheternas register aktualiserats i anslutning till den anbefallda pågående översynen av länsstyrelseregistren. *Föreningen Sveriges landsfiskaler* vill ej motsätta sig förslaget men framhåller värdet av register hos länsstyrelserna i orosfyllda tider. *Länsstyrelserna i Värmlands och Västmanlands län* anse, att vapenregistren hos länsstyrelserna böra bibehållas. Ett väl skött länsvis fört register vore värdefullt ur många synpunkter. Ett sådant register underlättade länsstyrelsens arbete vid prövning av vapenansökningar m. m. och kunde hållas aktuellt smidigare än register hos polismyndigheterna.

Departementschefen.

Vapenförordningens huvudsyfte är att hindra missbruk av skjutvapen. Förordningen stadgar därför att innehav av sådant vapen principiellt förutsätter tillstånd av offentlig myndighet. Prövningen är individuell och göres av länsstyrelsen i det län där sökanden är bosatt. Som regel skall yttrande avgivas av polismyndigheten i hans hemort. Även överståthållarämbetet, vars beslut enligt förordningen kan fattas utan hörande av underordnad polismyndighet, inhämtar vanligen yttrande från sådan myndighet. Enligt av Kungl. Maj:t den 25 november 1949 fastställda föreskrifter och anvisningar rörande tillämpningen av vapenförordningen gäller såsom allmän regel, att prövningen bör ske efter strängare principer i fråga om särskilt farliga vapen såsom jaktstudsare, pistoler och revolverar än beträffande mindre farliga vapen exempelvis hagelgevär.

1950 års besparingsutredning har i en promemoria tagit upp frågan om möjligheterna att i arbetsbesparande syfte begränsa länsstyrelsernas arbetsuppgifter och har därvid bl. a. gått in på länsstyrelsernas åligganden enligt

vapenförordningen. Utredningen ifrågasätter om icke tillståndssystemet såvitt angår hagelgevär utan eftersättande av rimliga säkerhetskrav skulle kunna bytas ut mot ett förbudssystem. Detta skulle innebära att sådant gevär skulle få förvärfvas och innehavas utan särskilda formaliteter av var och en som icke genom särskilt beslut befunnits icke kunna anförtros att innehava hagelgevär. Om det ur säkerhetssynpunkt skulle anses omöjligt att gå denna väg, förordar utredningen att prövningen av frågor om tillstånd att innehava hagelgevär överlämnas till de lokala polismyndigheterna.

Ingen av remissinstanserna förordar förbudssystemet. Det övervägande flertalet ansluter sig däremot till den ifrågasatta decentraliseringen.

Ärendena om tillstånd att innehava hagelgevär medföra givetvis en viss arbetsbelastning för länsstyrelserna. Ett förbudssystem skulle därför säkerligen innebära någon minskning i arbetsbördan. Det kan emellertid befaras att ett sådant system icke skulle vara effektivt nog. Det måste beaktas, att ett hagelgevär ingalunda är ett riskfritt vapen utan kan vara farligt i en olämplig persons hand. Härtill kommer att ett förbud måste grundas på väl ådagalagda tillräckliga skäl. Mången gång torde det vara svårt att meddela förbud utan att vederbörande visat sig verkligen missbruka skjutvapen, men då är skada redan skedd. Vid en individuell prövning före förvärfv av vapen kan däremot sökandens kvalifikationer prövas allsidigt. Jag kan därför av säkerhetsskäl icke godtaga ett förbudssystem utan anser den nuvarande ordningen med tillstånd vara att föredraga.

Nyss påpekades att de lokala polismyndigheterna regelmässigt yttra sig i frågor om tillstånd att innehava skjutvapen. Utredningen har framhållit, att polismyndigheterna erfarenhetsmässigt äro mer restriktiva i sin syn på tillståndsfrågorna än länsstyrelserna. Detta uttalande har lämnats obestrifft av hörda myndigheter och organisationer. Ur säkerhetssynpunkt torde det därför ej vara betänkligt att överflytta dessa ärenden till polisen. Även en annan omständighet måste emellertid beaktas. Under remissbehandlingen har från flera håll framhållits värdet av enhetliga linjer vid tillståndsprövningen. Det har befarats, att praxis kan bli olika hos det stora antal myndigheter som efter en decentralisering skulle ha att avgöra ärendena. Jag vill gentemot detta framhålla att jag anser vådorna härav betydligt överdrivna, enär de av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifterna och anvisningarna för tillämpningen av förordningen givetvis skola följas av polismyndigheterna. Redan detta borgar för en viss enhetlighet vid bedömandet. Länsstyrelserna böra också särskilt vaka över att polismyndigheterna tillämpa bestämmelserna på ett riktigt sätt. Vissa möjligheter finnas att tillrättalägga felaktigt tillämpning vid avgörandet av besvär över avslagsbeslut. Besvärsmätt över polismyndighets beslut i vapenärende föreligger nämligen enligt 40 § vapenförordningen. Hinder möter givetvis icke för länsstyrelse att utfärda kompletterande anvisningar, om så skulle behövas.

De skäl som anförts mot den föreslagna decentraliseringen av ärenden

om hagelgevär kunna sålunda icke anses bärande. En sådan decentralisering skulle däremot sannolikt innebära fördelen av en arbetsbesparing för länsstyrelserna, under det att polismyndigheternas arbetsbörda knappast skulle ökas. Polismyndigheterna skulle i stället för att avgiva yttrande besluta direkt. Ett beslut torde mången gång kunna avfattas skriftligt enklare än ett yttrande till en överordnad myndighet. En av förutsättningarna för att en verklig arbetsbesparing hos länsstyrelserna skall vinnas är emellertid att hagelgevären framdeles icke redovisas i länsstyrelsernas vapenregister. Detta torde knappast heller vara nödvändigt, då för dessa vapen en anteckning i polisens vapenregister får anses tillräcklig. Bestämmelser här-om torde få meddelas i administrativ ordning.

Besparingsutredningen har icke ifrågasatt att en särbestämmelse skulle meddelas för Stockholm. Enligt min mening finnes det dock skäl därtill. Såsom jag nyss berörde har polismyndigheten i Stockholm icke beslutanderätt i fråga om tillstånd att förvärva ammunition. I motsats till polismyndigheterna ute i landet för vidare polisen i Stockholm icke något vapenregister. Skulle tillståndsprövningen beträffande hagelgevär överflyttas från överståthållarämbetet till polisen måste frågan om skyldighet för polismyndigheten att föra register över vapenärenden övervägas. Ett särskilt vapenregister skulle säkerligen bli nödvändigt, om icke polismyndigheten ålades att sända uppgifter till överståthållarämbetets register. I så fall skulle emellertid vinsten ur arbetsbesparingssynpunkt för ämbetets del minskas. Det är också av betydelse att överståthållarämbetet nu enligt uppgift remitterar vapenärenden till polisens distriktsavdelningar; skulle hagelgevärsärenden flyttas från ämbetet torde de böra övertagas av poliskammaren, vilket skulle medföra en arbetsbelastning för poliskammaren som icke är önskvärd. Jag anser på dessa skäl, att överståthållarämbetet såsom hittills bör handlägga ärenden om tillstånd att innehava hagelgevär.

I enlighet med det anförda förordas att 5 § vapenförordningen kompletteras med en föreskrift att tillstånd att innehava hagelgevär skall sökas hos polismyndigheten i sökandens hemort, såvida denna icke är Stockholm. I anslutning härtill torde polismyndigheterna böra få vissa befogenheter i övrigt beträffande hagelgevär. Tillstånd att ändra sådant vapen bör sålunda annorstädes än i Stockholm enligt 11 § givas av polismyndighet. Särskild tidsfrist enligt 17 § för att styrka att hagelgevär, som förvärvats genom arv eller på liknande sätt, överlåtits eller gjorts varaktigt obrukbart, bör kunna bestämmas av samma myndighet som avslagit ansökan om tillstånd att innehava vapnet. 7 § och 8 § böra jämväl jämkas.

Tillstånd att innehava skjutvapen kan f. n. jämlikt 14 § vapenförordningen återkallas av länsstyrelse om skäl därtill äro. I anvisningarna uttalas att, då indragning av rätten att inneha skjutvapen måste betecknas såsom en ganska ingripande åtgärd, det är av stor vikt att beslut därom föregås av en omsorgsfull och noggrann prövning och att utredningen i

ärendet är så fullständig och tillförlitlig som möjligt. Då initiativet ofta torde komma från polismyndighet, bör enligt min mening avgörandet icke i något fall ligga hos sådan myndighet. Länsstyrelse bör således alltjämt ha beslutanderätten i dessa frågor även såvilt angår hagelgevär. Det förutsattes att polismyndighet, som till länsstyrelsen insänder en anmälan om att någon icke bör betros att inneha skjutvapen, samtidigt meddelar erforderliga uppgifter om vederbörandes innehav av hagelgevär.

Besparingsutredningen har vidare framhållit, att de lokala polismyndigheternas vapenregister äro tillräckliga, samt föreslagit slopande av länsstyrelsernas vapenregister. Även om detta skulle innebära en viss arbetsbesparing kan jag dock åtminstone för närvarande icke biträda detta förslag. Särskilt i orostider kunna länsregistren vara betydelsefulla. Därtill kommer att dessa register torde kunna hållas aktuella på ett smidigare sätt än de lokala registren.

De i detta avsnitt förordade författningsändringarna torde böra träda i kraft den 1 juli 1952.

Verkskyddets vapen och ammunition.

Gällande bestämmelser.

Såsom framgår av det förut sagda bygger vapenförordningen på tillståndsgivning. Enligt 8 § 1 mom. må tillstånd att inneha skjutvapen meddelas endast för *enskild* person, som finnes vara i behov av vapnet och skäligen kan antagas ej komma att missbruka det. Även förvärv av ammunition kräver tillstånd. Jämlikt 41 § 2 mom. erfordras dock ej tillstånd bl. a. för överlåtelse eller upplåtelse till statens befattningshavare eller person tillhörande försvars-, civilförsvars- eller polisväsendet av vapen, som vederbörande enligt utfärdade föreskrifter är skyldig att inneha för tjänsten, därest överlåtelsen eller upplåtelsen sker från kronan eller statspolisintendenten, polischef, civilförsvarschef eller dem överordnade myndigheter. Vapeninnehavare äger i sådana fall också att utan tillstånd förvärva ammunition från kronan eller myndighet som nyss sagts.

Enligt 53 § civilförsvarslagen är ägare av anläggning eller byggnad, för vilken verkskydd skall vara organiserat, pliktig att bl. a. anskaffa, förvara och underhålla materiel, utrustning och andra förnödenheter, som erfordras för verkskyddets verksamhet. Verkskydd, som är en form för särskilt civilförsvar, skall i den mån det påkallas av bebyggelsens täthet eller eljest organiseras för byggnad eller anläggning, som väsentligen är avsedd för annat än bostadsändamål (7 §). Skyldighet som nyss nämnts åligger nyttjanderättshavare i stället för ägare, om anläggningen eller byggnaden i sin helhet är upplåten till annan för minst två år. Länsstyrelsen kan dock meddela särbestämmelser (54 §).

Skjutvapen och ammunition, som erfordras för verkskyddets verksamhet, hör uppenbarligen till den utrustning, som skall anskaffas av den som är skyldig anordna verkskydd. Anskaffandet och innehavet av vapnen kräver dock f. n. tillstånd enligt vapenförordningen. Efter förordningens ordalydelse kan tillstånd meddelas endast enskild person och således icke juridisk person, även om denna är skyldig organisera verkskydd. Men därutöver fordras särskilda tillstånd enligt samma förordning också för de i verkskyddet inskrivna civilförvarspliktiga för att de skola få innehava vapnen i sin tjänst.

Civilförvarsstyrelsens skrivelse och departementspromemorian.

Civilförvarsstyrelsen framhåller i sin skrivelse, att innehållet i 41 § 2 mom. vapenförordningen möjliggör för civilförvarsmyndigheterna att anskaffa och till personal inom allmänna civilförsvarets ordnings- och bevakningstjänst utlämna skjutvapen och ammunition utan att tillstånd därtill behöver inhämtas av länsstyrelser och polismyndigheter. Men även personal tillhörande verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst måste utrustas med skjutvapen och ammunition. Icke alla för försvaret eller folkförsörjningen betydelsefulla anläggningar kunna tillfredsställande bevakas av krigsmakten eller allmänna civilförsvaret. Enligt vad civilförvarsstyrelsen inhämtat hos länsstyrelserna behövas för verkskyddet ungefär 10 000 vapen enligt verkskyddsplanerna. Vapen och ammunition därtill skola anskaffas och förvaras av ägare eller i vissa fall nyttjanderätts-havare till anläggning eller byggnad, för vilken verkskydd skall finnas. Under civilförvarsberedskap skola vapnen jämte ammunition utlämnas till den personal för vilken de avsetts. I fredstid bör så kunna ske för utbildning.

Civilförvarsstyrelsen framhåller vidare, att vapenförordningen icke i fall, som nu avses, medger att vapen förvärvas av annan än enskild person. Flertalet byggnader och anläggningar, för vilka verkskydd organiseras, äges emellertid av juridiska personer. I praxis har detta vållat svårigheter. Tillstånd att innehava vapen och ammunition för verkskyddets behov har emellertid i vissa fall meddelats någon i ledningen för det företag som har att svara för verkskydd. Men även om sådant tillstånd givits, torde icke vapenförordningens bestämmelser giva utrymme åt att vapnen och ammunitionen lämnas ut till verkskyddspersonalen.

På grund av det anförda hemställde civilförvarsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte meddela föreskrifter av innehåll, att anläggnings- eller fastighetsägare må kunna förvärva och inneha skjutvapen och ammunition, som erfordras för verkskyddets behov, ävensom — utan hinder av vapenförordningens bestämmelser — upplåta sådant vapen jämte ammunition till per-

sonal inom verkskyddet, vilken enligt vederbörliga planer skall vara utrustad därmed.

I anledning av civilförsvarsstyrelsens skrivelse upprättades som förut nämnts en *d e p a r t e m e n t s p r o m e m o r i a* i ämnet. Det framhålles i promemorian, att den nuvarande ordningen icke är tillfredsställande. Enskild person, som innehar byggnad eller anläggning med verkskydd, torde visserligen kunna få tillstånd att för verkskyddets behov innehava vapen och förvärva ammunition. För en juridisk person förhåller det sig dock annorlunda i ett sådant fall. Vissa juridiska personer kunna enligt vapenförordningen få tillstånd att inneha skjutvapen och förvärva ammunition, t. ex. skytteförbund, centralförbundet för befälsutbildning, frivilliga automobilkåren, svenska röda korset och riksförbundet Sveriges lottakårer. I anslutning därtill uttalas, att vapenförordningen alltså icke är främmande för att även andra än enskilda personer få tillstånd att inneha vapen och ammunition. Steget från de sammanslutningar, som nu kunna få tillstånd, till enskilda företag, som äro skyldiga att ha verkskydd, kunde synas långt. Men i båda fallen tillgodosåges direkt försvarsintresse. Tillstånd borde därför kunna givas icke blott fysisk utan även juridisk person, som är skyldig anordna verkskydd.

I promemorian anföres vidare.

Det måste emellertid tillses att skjutvapnen utnyttjas endast i verkskyddets intresse. Tillstånd bör ej givas utan att polischefen och civilförsvarschefen tillstyrkt det. Vapen, som innehaves på grund av tillstånd av denna art, bör ej få utlämnas till annan än den som enligt gällande organisationsplan skall vara försedd med vapen under fullgörande av verkskyddstjänst och icke annat än för viss utbildning och övning eller under civilförsvarsberedskap, d. v. s. för verkskyddsändamål. Det är mycket viktigt att skjutvapen icke för detta syfte utlämnas till mindre pålitliga personer, som t. ex. ej skulle godkännas såsom hemvärnsmän. Tillräckliga garantier torde finnas i detta hänseende. Civilförsvarschef skall nämligen pröva verkskyddspersonalen man för man i allmänhet och med hänsyn till vederbörandes speciella tjänst inom verkskyddet. Varje personaländring skall också granskas.

Vid tillstånd att förvärva vapen för verkskyddsändamål bör kunna knytas villkor att en viss person — företagschefen eller helst verkskyddschefen — ansvarar för vapnen med skyldighet att förvara dem på sätt som godkänts av civilförsvarschefen och i allmänhet taga sådan vård om dem att de ej åtkommas av obehörig. Om icke ett sådant villkor stadgats bör tillståndet göras beroende av att vapnen omhänderhavas av civilförsvarschefen då de ej nyttjas för civilförsvarsändamål.

Ammunition till vapnen bör utan särskilda formaliteter kunna utlämnas till verkskyddspersonalen likaväl som t. ex. skytteförbund kan tillhandahålla ammunition, givetvis endast i den mån ammunition behövs för verkskyddsändamål.

I promemorian föreslås slutligen att de anförda önskemålen tillgodoses genom omarbetning av vissa delar av 41 § vapenförordningen.

Remissyttranden.

Över civilförsvarsstyrelsens skrivelse och promemorian ha yttranden inhämtats från tjänstförrättande chefen för försvarsstaben, statspolisintendenten, överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus, Kopparbergs, Västernorrlands och Norrbottens län.

I remissvaren har behovet av författningsbestämmelser för det i promemorian angivna syftet allmänt understrukits och de där anförda synpunkterna på bestämmelsernas innehåll i huvudsak lämnats utan erinran.

Överståthållarämbetet yttrar emellertid, att egentliga garantier saknas för att vapen, som anskaffas för verkskyddets behov, icke sättas i händerna på mindre pålitliga personer. Åtminstone inom Stockholms civilförsvansområde kontrollerades icke verkskyddspersonalens medborgerliga pålitlighet. Då civilförsvarscheferna i större orter i allmänhet icke kunde äga personlig kännedom om vederbörande, komme prövningen i verkligheten att ligga hos företagen själva. Ämbetet kunde därför icke medverka till att vapnen normalt förvarades inom företagen utan torde vid tillståndsgivning finna sig nödsakat att föreskriva det villkoret att vapnen i fredstid ligga hos civilförsvarschefen, som för utbildnings- och övningsändamål skulle äga lämna ut dem till instruktör. Det vore f. ö. orealistiskt att räkna med att vapen, som förvarades hos företag, i praktiken skulle vara oåtkomliga för annan än den som hade ansvar för dem.

Tjänstförrättande chefen för försvarsstaben anser det tillfredsställande ur beredskapssynpunkt om vapen och ammunition för verkskyddets behov kunna uppläggas centralt inom företagen. Garantier måste dock finnas för att vapen icke utlämnas då civilförsvarsberedskap ej råder eller verkskyddet icke är samlat för viss utbildning eller övning. Det vore önskvärt att uttrycklig bestämmelse meddelades därom. *Statspolisintendenten* framhåller, att noggranna föreskrifter böra utfärdas om vapnens förvaring och vård hos företagen, exempelvis om inbrottsäkra förvaringsutrymmen och kontroll över utlämning av vapen. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* anser önskvärt med uttryckliga bestämmelser i vapenförordningen om att tillstånd för visst företag kan göras beroende av att vapnen omhänderhavas av civilförsvarschefen, då de ej nyttjas för civilförsvarsändamål, eller att i annat fall person inom företaget skall ansvara för verkskyddets vapen och ammunition.

Det kan vidare anmärkas att några remissmyndigheter understryka vikten av att nyttjanderättshavare, som enligt civilförsvarslagen är skyldig organisera verkskydd, får samma möjlighet att innehava vapen och förvärva ammunition som ägare i motsvarande läge. Det har också framhållits att verkskyddspersonal bör äga få vapen och ammunition utlämnad till sig endast från den som fått särskilt tillstånd att innehava vapen för verkskyddsändamål.

Departementschefen.

Verkskyddet är en viktig gren av civilförsvaret. Dess ordnings- och bevakningstjänst kan icke undvaras i ett kritiskt läge. För att tjänstegrenens personal effektivt skall kunna fullgöra sina uppgifter, måste den i viss utsträckning utrustas med skjutvapen. Omfattningen därav regleras i organisationsplanerna och närmast i specialplanerna för respektive verkskydd. Uppskattningsvis behövs för ändamålet omkring 10 000 skjutvapen. Anskaffandet av denna materiel jämte ammunition åvilar enligt civilförsvarslagen den som svarar för verkskyddet i övrigt, således vanligen ägare till anläggning eller byggnad för vilken verkskydd skall finnas. Emellertid regleras rättigheten för annan än kronan att innehava skjutvapen och förvärva ammunition i vapenförordningen den 10 juni 1949. För innehav av skjutvapen fordras tillstånd av länsstyrelsen. Tillståndsprövningen avser såväl sökandens behov av vapen som hans personliga kvalifikationer.

I skrivelse den 22 september 1951 har civilförsvarsstyrelsen underställt Kungl. Maj:t frågan om de författningsmässiga möjligheterna att anskaffa vapen för verkskyddets behov och tillhandahålla dem åt verkskyddspersonalen. Av vad styrelsen härvid anfört framgår, att vapenförordningens regler hindra sådan anskaffning och upplåtelse av vapen i enlighet med vad som förutsättes i planerna. Ägare till anläggningar och byggnader, för vilka verkskydd skall vara organiserat, äro ofta aktiebolag eller ekonomiska föreningar. Tillstånd att innehava skjutvapen kan i princip meddelas endast enskild person, i det att undantag endast gäller för skytteföreningar, centralförbundet för befälsutbildning och vissa liknande i 9 § vapenförordningen uppräknade sammanslutningar. Kungl. Maj:t kan visserligen enligt sista stycket i nämnda paragraf förordna att även viss annan sammanslutning skall kunna få tillstånd att innehava skjutvapen, men härvid torde endast sammanslutningar av samma typ som de uppräknade kunna komma ifråga. Fråga om dispens enligt detta författningsrum för juridisk person med skyldighet att svara för verkskydd har icke i något fall underställts Kungl. Maj:ts prövning. I de fall, då sådan juridisk person skolat förvärva skjutvapen för verkskyddsändamål, ha länsstyrelserna ibland förfarit så att tillstånd att inneha vapnen meddelats någon i ledningen för företaget. Denna lösning synes emellertid stå mindre väl samman med grunderna för ifrågavarande bestämmelse i vapenförordningen.

Även i ett annat hänseende tillgodoser vapenförordningen icke civilförsvarets berättigade intressen. Vapen, som anskaffas för verkskyddsändamål, kan nämligen icke lämnas ut till verkskyddspersonalen utan särskild administrativ omgång. I princip fordras individuellt tillstånd för var och en att innehava vapen. Endast för kortare tid, högst två veckor, kan vapen utlånas utan särskilt tillstånd. I ett beredskapsläge är detta icke tillräckligt. Särskilt tillstånd torde därför som regel krävas. Då verkskyddsperso-

nalen ej är fast utan ständigt växlar, måste en sådan tillståndsgivning bli betungande.

På grund av nu redovisade förhållanden är det nödvändigt, att bestämmelserna ändras så att icke vapenförordningens regler hindra att verkskyddet förses med den utrustning, som föreskrives i de med stöd av civilförsvarsförfattningarna upprättade planerna. Uppenbarligen kan det icke komma i fråga att i detta sammanhang inskränka verkskyddets effektivitet genom att jämka på dessa föreskrifter. Ej heller finnes anledning att undantaga vapen och ammunition från den utrustning, som ägare eller nyttjanderättshavare är skyldig att anskaffa till verkskyddet, och i stället låta staten kostnadsfritt tillhandahålla sådan materiel. Jag förordar därför att vapenförordningen ändras så att verkskyddets behov av vapen och ammunition kan tillgodoses på ett smidigt sätt.

I den inom inrikesdepartementet i anledning av civilförsvarsstyrelsens skrivelse upprättade promemorian ha de nu aktuella spörsmålen behandlats. Det föreslås att även juridisk person skall kunna få tillstånd att innehava vapen och förvärva ammunition för verkskyddsändamål samt att verkskyddspersonal utan vidare skall vara berättigad innehava vapen och få ammunition utlämnad till sig för sådant ändamål. Dessa huvudprinciper ha allmänt godtagits av remissmyndigheterna och jag har intet att erinra mot att de upptagas i vapenförordningen. Rörande den närmare utformningen av de nya bestämmelserna må följande framhållas.

Uppenbarligen bör den, som äger eller nyttjar anläggning eller byggnad, kunna få tillstånd enligt vapenförordningen att innehava de vapen, som skola finnas för verkskyddet inom anläggningen eller byggnaden enligt fastställd specialplan för detsamma. Oberoende av vapenförordningens bestämmelser i övrigt bör detta gälla antingen vederbörande ägare eller nyttjanderättshavare är juridisk person eller ej. Är det en juridisk person, torde härvid ansvaret för vapnens och ammunitionens vård böra tillkomma företagsledaren. Tillstånd, som nu avses, bör av säkerhetsskäl kunna förbindas med särskilda villkor. Varken en enskild person, som i sin egenskap av företagare har att ombesörja verkskydd, eller den som enligt vad nyss sagts på en juridisk persons vägnar skulle ansvara för dess vapen och ammunition kan på grund av sin ställning utan vidare anses kvalificerad att omhänderha skjutvapen. I tillståndsärendet måste detta prövas. Tillstånd bör kunna göras beroende av att materielen förvaras hos civilförsvarschefen, då de ej användas för verkskyddsändamål. I vissa fall — t. ex. då företagsledaren kan antagas icke komma att personligen befatta sig med vapnen — kan det vara lämpligt att tillståndet villkoras av att annan person i ansvarig ställning inom företaget, t. ex. en filialchef, avdelningschef eller verkskyddschef, svarar för vapnens vård och vad därmed äger samband. Så kan vara fallet även om tillstånd givits åt en enskild företagare.

Skola verkskyddsvapen omhänderhavas av annan än civilförsvarschef,

böra garantier finnas för att de icke åtkommas av obehöriga. De böra förvaras på inbrottssäker plats. Nycklar få icke komma på avvägar. Närmare bestämmelser om förvaring och kontroll därav torde böra meddelas av civilförsvarsstyrelsen. Vid tillstånd kan det vara lämpligt att stadga det villkoret att dessa bestämmelser iakttagas.

Att villkor sålunda skola kunna fästas vid tillstånd av förevarande slag bör framgå av vapenförordningen, men enligt min mening finnes ej anledning att i förordningen angiva vilka villkor som kunna komma i fråga. Förhållandena äro så skiftande att tillståndsmyndigheterna böra ha frihet att uppställa de individuella villkor, som anses påkallade.

Enligt vapenförordningens nu gällande lydelse kunna som nyss nämnts vissa juridiska personer få tillstånd att innehava skjutvapen. I 12 § 3 st. stadgas, att styrelse för sammanslutning, som äger inneha vapen, har att utöva kontroll över innehavet och över vapnens behöriga förvaring. Samma skyldighet bör åvila styrelse för aktiebolag el. dyl. som fått tillstånd att innehava vapen för verkskyddsändamål.

Det ligger i sakens natur att verkskyddspersonal skall kunna få vapen upplåtna till sig. Med hänsyn till vapenförordningens bestämmelser om upplåtelse av vapen, torde emellertid uttrycklig föreskrift därom böra införas i förordningen. Frågan uppstår då huruvida tillräckliga garantier finnas för den allmänna medborgerliga pålitligheten hos den verkskyddspersonal, som avses skola använda vapen, så att föreskriften kan göras generell för denna personalgrupp. Härvid är att märka, att vapnen icke skola sättas i händerna på var och en som är inskriven i verkskyddet. Blott den kommer i fråga, som tillhör ordnings- och bevakningstjänsten och har en sådan befattning där att han enligt specialplanen för verkskyddet skall vara utrustad med skjutvapen. En prövning ur nyss angiven synpunkt av varje man inom verkskyddet med sådan placering är uppenbarligen nödvändig och bör alltid göras. Under sådana förhållanden torde det icke ingiva betänkligheter att den, som prövats och godkänts för denna speciella tjänstgöring, utan särskilda formaliteter anförtros skjutvapen. Det vapen, som han skall bära i sin tjänst, bör därför kunna upplåtas till honom utan särskilt tillstånd enligt vapenförordningen. Han bör dock icke äga innehava vapnet i vidare utsträckning eller under längre tid än som oundgängligen erfordras för tjänstens behov.

Vid konstruktionen av de erforderliga undantagsbestämmelserna i vapenförordningen måste beaktas att upplåtelsen av vapnet till vederbörande kan ske på olika sätt. Vapnet kan sålunda upplåtas till honom för verkskyddsändamål från den som är skyldig anordna verkskyddet och som i denna egenskap fått tillstånd att innehava skjutvapen. Det kan också tänkas att kronan eller civilförsvars- eller polismyndighet upplåter vapen till honom, om företagaren icke fullgjort sin skyldighet att anskaffa vapen. Kronan och de angivna myndigheterna kunna med stöd av 41 § 2 mom. vapen-

förordningen i dess nuvarande lydelse utan formaliteter upplåta skjutvapen till person tillhörande bl. a. civilförsvarsväsendet, om denne enligt utfärdade föreskrifter är skyldig att innehava vapnet för tjänsten. Varje upplåtelse för verkskyddsändamål till den, som är inskriven i verkskyddets bevakningstjänst med skyldighet att bära skjutvapen, bör emellertid kunna ske lika enkelt. Stadgandet torde därför bära kompletteras så att det avser även upplåtelse från den som svarar för verkskyddet.

Som nyss antyddes bör endast upplåtelse för verkskyddsändamål kunna ske på detta formlösa sätt. Endast i undantagsfall torde verkskyddspersonalen därför med stöd av en sådan bestämmelse vara berättigad inneha skjutvapen för längre tid. När civilförvarsberedskap ej råder torde detta vara helt uteslutet. Då bör upplåtelse ske endast för viss övning (utbildning) inom verkskyddets ram och vapnet omedelbart återställas efter övningens slut. Anvisningar i syfte att säkerställa att skjutvapen icke innehaves av civilförvarspliktig i denna ordning annat än då det oundgängligen kräves för verkskyddsändamål torde bära utfärdas av civilförvarsstyrelsen. Vid tillstånd för företag att innehava skjutvapen för verkskyddets behov bör knytas det villkoret att dessa bestämmelser noggrant följas.

Jag vill emellertid i detta sammanhang framhålla, att hinder i och för sig givetvis icke möter att, om särskilda skäl finnas, länsstyrelsen på ansökan beviljar tillstånd för någon att innehava skjutvapen som han eljest endast skulle kunna få upplåtet till sig för verkskyddsändamål. I speciella fall kan ett företags bevakningspersonal behöva vara utrustad med vapen även i fredstid.

Jag övergår härefter till frågan om förvärv av ammunition för verkskyddets behov. I 25 § vapenförordningen finnas bestämmelser om rätt för de juridiska personer, som enligt nuvarande ordning kunna inneha skjutvapen, att få tillstånd att förvärva ammunition. Verkskyddets ammunitionfråga synes lämpligen kunna lösas genom en hänvisning till detta författningsrum. I samma paragraf finnas också bestämmelser om kontroll från styrelsen för sammanslutningen över dess innehav av ammunition m. m. och om rättighet att utan tillstånd av offentlig myndighet utlämna ammunition till medlem av sammanslutning. Om verkskyddspersonal, som skall utrustas med vapen, i detta hänseende likställas med sådan medlem löses också på ett smidigt sätt frågan om verkskyddspersonalens förseende med ammunition. Utlämnande av ammunition kan enligt paragrafen ske endast för övnings- eller tävlingsskjutning. För verkskyddets del bör utlämnande kunna ske för verkskyddsändamål i allmänhet. Vidare synes av säkerhetsskäl bestämmelserna i 26 § om förvaring av ammunition bära äga tillämpning på ammunition som innehaves av den som är skyldig organisera verkskydd, givetvis dock endast såvitt angår ammunition, som förvärvats för verkskyddets behov.

De i detta avsnitt upptagna frågorna torde lagtekniskt bäst lösas genom

omarbetning av vissa delar av 41 § vapenförordningen. 1 mom. torde därvid böra kvarstå oförändrad. Bestämmelser om tillstånd för den, som är skyldig anordna verkskydd, att inneha vapen och förvärva ammunition för verkskyddsändamål böra lämpligen införas i 2 mom., såvitt rör ammunition genom hänvisning till 25 §. På grund av verkskyddets lokala karaktär bör dock tillstånd givas av myndighet i den ort, där anläggningen eller byggnaden är belägen. Genom hänvisningar till 12, 25, 26 och 36 §§ göras vissa säkerhets-, kontroll- och strafföreskrifter tillämpliga. Nuvarande 2 mom. betecknas såsom 3 mom. och ändras i syfte att möjliggöra upplåtelse utan formaliteter till verkskyddspersonal. Slutligen övergår nuvarande 3 mom. till ett nytt 4 mom. med viss redaktionell jämkning föranledd av paragrafens om-disponering.

Författningsändringarna torde böra träda i kraft den 1 juli 1952.

Departementschefens hemställan.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition inhämta riksdagens yttrande över ett i enlighet med det anförda inom inrikesdepartementet upprättat förslag till *förordning om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340)*.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven-Göran Odén.